

Ministarstvo
finansija

Adresa: Ul. Stanka Dragojevića br. 2
81000 Podgorica Crna Gora
www.mif.gov.me

Br: 05-02-332/25-4498/2

Podgorica, 10.03.2025. godine

Za: MINISTARSTVO PROSVJETE, NAUKE I INOVACIJA, Vaka Đurovića b.b, Podgorica

gospođi, prof. dr Anđeli Jakšić Stojanović, ministarki

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o pristupu visokom obrazovanju i prijemu na studije na Zapadnom Balkanu

Veza: Vaš akt br. 11/1-03-011/25-1711/6 od 24.02.2025. godine

Poštovana gospođo Jakšić Stojanović,

Povodom *Predloga zakona o potvrđivanju Sporazuma o pristupu visokom obrazovanju i prijemu na studije na Zapadnom Balkanu*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Dostavljenim Sporazumom poboljšavaju se postojeće veze između ekonomija Zapadnog Balkana i unapređuje saradnja u oblasti obrazovanja, čime se podižu profesionalni kapaciteti i studenata i nastavnog kadra.

Na tekst Predloga zakona i pripremljeni Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

U Izveštaju o analizi uticaja propisa navedeno je da za implementaciju predmetnog Sporazuma nije potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva u budžetu Crne Gore, već su ista obezbijeđena Zakonom o budžetu Crne Gore za 2025. godinu, kod potrošačke jedinice Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija na aktivnost Donošenje politika u oblasti visokog obrazovanja na izdatku 4312 - Transferi obrazovanju.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, nema primjedbi na *Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o pristupu visokom obrazovanju i prijemu na studije na Zapadnom Balkanu*.

S poštovanjem,

MINISTAR
Navica Vuković

Prijedlog

ZAKON O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA O PRISTUPU VISOKOM OBRAZOVANJU I PRIJEMU NA STUDIJE NA ZAPADNOM BALKANU

Član 1

Potvrđuje se Sporazum o pristupu visokom obrazovanju i prijemu na studije na Zapadnom Balkanu, sačinjen u Briselu 14. oktobra 2024. godine, u originalu na engleskom jeziku.

Član 2

Tekst Sporazuma iz člana 1 ovog zakona, u originalu na engleskom jeziku i u prevodu na crnogorski jezik, glasi:

AGREEMENT ON ACCESS TO HIGHER EDUCATION AND ADMISSION TO STUDY IN THE WESTERN BALKANS

The representatives of Albania, Bosnia and Herzegovina, Kosovo*, Montenegro, North Macedonia and Serbia (hereinafter referred to as "Parties")

TAKING INTO CONSIDERATION the Western Balkans Leaders "Declaration on Common Regional Market - A catalyst for deeper regional economic integration and a stepping stone towards EU Single Market" adopted at the Summit of the Western Balkans leaders under the framework of the Berlin Process;

CONSIDERING the importance of free movement of people, with the aim to facilitate access and admission for secondary education graduates and students of the Parties who wish to begin their studies at the public higher education institutions of each of the Parties;

TAKING INTO CONSIDERATION that the list of the Public Higher Education Institutions will be specified by the Joint Commission on Recognition of Higher Education Qualifications in Western Balkans;

DESIRING to promote and strengthen the close ties and to expand the foundations for co-operation and mutual understanding in the Western Balkans;

CONVINCED that this Agreement will enhance the quality of Higher Education, encourage establishment of joint study programmes and promote student and academic mobility as well as development of exchange programmes within the Parties;

*This designation is without prejudice to positions on status, and is in line with UNSCR 1244/1999 and the ICJ Opinion on the Kosovo declaration of independence.

COMMITTED to apply the provisions of this Agreement in a transparent and non-discriminatory manner, without prejudice based on race, ethnicity, nationality, gender, age, religion, sexual orientation, national minority, disability or any other basis;

Have agreed as follows:

CHAPTER I

GENERAL PROVISIONS

Article 1

1. This Agreement regulates the access to higher education and admission to study at accredited public higher education institutions of the Parties for purposes of acquiring rights to studies in each of the Parties. The rights to education free of charge, housing and scholarship are regulated according to each Party's legislative framework.

2. The Parties agree to grant applicants from other Parties access and admission to their respective public Higher Education Institutions the same or equivalent access and admission criteria as to applicants from the host Party.

Article 2

1. This Agreement applies to all levels of higher education.

2. This Agreement is without prejudice to and shall not derogate any previous arrangement, practices, or agreement between two or more Parties that is more beneficial to holders of secondary education as applicable and higher education qualifications and does not provide an obstacle for the establishment of any such further arrangement, practice or agreement.

Article 3

For the purposes of this Agreement, the following terms shall have the following meaning:

a) Access to higher education refers to the right of qualified candidates to apply and to be considered for admission to higher education;

b) Admission to study refers to the act of, or system for allowing qualified applicants to pursue studies in higher education at a given public higher education institution and/or a given program;

c) Higher education institutions (HEIs) refer to accredited public higher education institutions in the Western Balkans, the list of which will be specified by the Joint Commission on Recognition of Higher Education Qualifications in WB6;

d) Home Party refers to the Party in which the student received the qualification;

e) Host Party refers to the Party in which the student wants to be enrolled at HEI;

f) Equivalent access to higher education and admission to study criteria refers to all criteria defined in legal frameworks of the host Party.

Article 4

The provisions of this Agreement do not imply any exemption or preferential treatment from the currently valid residence permit legislation in the respective Parties.

Article 5

If specific qualifications or attainments in a specific subject or subjects are required for admission to a certain study programme of higher education, applicants from other Parties signatories to this Agreement shall meet such requirements on terms corresponding to those required of applicants from the host Party.

Article 6

1. If admission to study programmes of higher education is limited, the selection of applicants from the other Parties signatories to this Agreement shall be conducted in accordance with the same or equivalent rules as those applied to applicants from the host Party. The Parties shall thereby endeavour to apply admission rules, which, to the greatest extent possible, accord applicants from the other Parties signatories to this Agreement parity with applicants from the host Party.

2. The Parties shall provide information on the study programmes available at the various institutions of higher education in the entire Western Balkan region.

CHAPTER II

RECOGNITION OF SECONDARY EDUCATION QUALIFICATIONS FOR ACCESS TO HIGHER EDUCATION AND ADMISSION TO STUDY PURPOSES

Article 7

1. For the purposes of access and admission to higher education, a joint list of secondary education institutions shall be reviewed and agreed by Joint Commission on Access to Higher Education and Admission to Study in the Western Balkans, as defined in Article 8 of the Agreement.

2. Each Party shall recognise the qualifications issued by other Parties meeting the general requirements for access to higher education in those Parties for the purpose of access to programmes belonging to its higher education system, unless a substantial difference can be shown between the general requirements for access. This substantial difference has to be explained in detail in the decision.

3. Where a qualification gives access only to specific types of institutions or programmes of higher education in the Party in which the qualification was obtained, each other Party shall grant holders of such qualifications access to similar specific programmes in institutions belonging to its higher education system, unless a substantial difference can be shown between the requirements for access. This substantial difference has to be explained in detail in the decision.

4. Where admission to particular higher education programmes is dependent on the fulfilment of specific requirements in addition to the general requirements for access in the host Party, the public higher education institutions of the host Party may impose such specific requirements equally on holders of qualifications of other Parties or assess whether applicants with qualifications of other Parties already fulfil equivalent specific requirements.
5. Where, in the Party, secondary school leaving certificates give access to higher education only in combination with additional qualifying examinations as a prerequisite for access, the other Parties may make access conditional on these requirements or offer an alternative for satisfying such additional requirements within their own educational systems.
6. Where, in the Party, secondary school leaving certificates give access to higher education only in combination with additional qualifying examinations as a prerequisite for access, the other Parties may make access conditional on these requirements making it possible to attend classes but not to pass exams or offer an alternative for satisfying such additional requirements within their own educational systems.
7. Admission to a given public higher education institution may be made conditional on demonstration by the applicant of sufficient competence in the language or languages of instruction of the higher education institution concerned, or in other specified languages.
8. The recognition procedure of secondary education qualifications in all Parties, including the final secondary education exam results, and/or Matura exam results, is carried out within a period of a maximum of 30 (thirty) days.
9. In case the recognition procedure could not be completed within 30 days, the student can apply for enrolment at HEI with a confirmation from the competent authority that the process of recognition of secondary education qualification is in progress. This proof should be valid for 30 days only. On the admission day, the student needs to provide a decision issued by the competent authority on recognition of secondary education qualification.

Article 8

1. A Joint Commission on Access to Higher Education and Admission to Study in the Western Balkans (the Joint Commission) shall be established based on this Agreement tasked with organising, coordinating, and monitoring the activities related to the implementation of this Agreement.
2. The Joint Commission shall be composed of up to 3 representatives from each Party of the Agreement.
3. All decisions of the Joint Commission shall be agreed by all Parties.
4. The Joint Commission shall adopt its rules of procedures.
5. The Joint Commission shall meet at least twice a year.

CHAPTER III
TRANSITIONAL AND FINAL PROVISIONS

Article 9

1. This Agreement is subject to ratification, acceptance, or approval in accordance with the requirements foreseen by the relevant legislation of the Parties. The formal notice of ratification, acceptance, or approval shall be deposited with the Depositary.
2. This Agreement shall enter into force on the thirtieth day upon the deposition of the third formal notice of ratification, acceptance, or approval for those Parties that have deposited their formal notice of ratification, acceptance, or approval.
3. For each Party depositing its formal notice of ratification, acceptance, or approval after the date of the deposit of the third formal notice of ratification, acceptance or approval, this Agreement shall enter into force on the thirtieth day after the day on which that Party deposits its formal notice of ratification, acceptance, or approval.
4. North Macedonia shall act as Depositary and shall notify all Parties of any notification received in accordance with this Article and any other act or notification relating to this Agreement.

Article 10

The Parties agree that any dispute arising from the implementation of this Agreement shall be addressed by the Joint Commission.

This Agreement may be amended only with the written consent of all Parties subject to the same procedure necessary to conclude this Agreement.

Article 11

If one Party withdraws from this Agreement, it shall cease to be effective only for that Party within 30 days from the date of delivery of the notification thereof to the Depositary.

The Agreement is drawn up in the English language in one original version, which will remain in the possession of the Depositary. Each Party will receive one certified copy of the Agreement.

Done at Brussels on October 14th, 2024

SPORAZUM O PRISTUPU VISOKOM OBRAZOVANJU I PRIJEMU NA STUDIJE NA ZAPADNOM BALKANU

Predstavnici Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova□, Crne Gore, Sjeverne Makedonije i Srbije (dalje u tekstu "Strane")

UZIMAJUĆI U OBZIR "Deklaraciju lidera Zapadnog Balkana o zajedničkom regionalnom tržištu – katalizator dublje regionalne ekonomske integracije i odskočna daska ka jedinstvenom tržištu Evropske unije (EU)", usvojenu na Samitu lidera Zapadnog Balkana u okviru Berlinskog procesa;

UZIMAJUĆI U OBZIR značaj slobodnog kretanja ljudi, sa ciljem olakšanja pristupa i prijema za svršene srednjoškolce i studente Strana koji žele da započnu studije na javnim visokoobrazovnim ustanovama svake od Strana;

UZIMAJUĆI U OBZIR da će lista javnih visokoobrazovnih ustanova biti utvrđena na Zajedničkoj komisiji za priznavanje kvalifikacija u oblasti visokog obrazovanja na Zapadnom Balkanu;

U ŽELJI da unapređuju i jačaju bliske veze i proširuju temelje saradnje i uzajamnog razumijevanja na Zapadnom Balkanu;

UVJERENE da će ovaj Sporazum unaprijediti kvalitet visokog obrazovanja, ohrabriti otvaranje zajedničkih studijskih programa i podstaći studentsku i akademsku mobilnost, kao i razvoj programa razmjene između Strana;

RIJEŠENE da primjenjuju odredbe ovog Sporazuma transparentno, bez diskriminacije i predrasuda po osnovu rase, etničke pripadnosti, nacionalnosti, roda, starosne dobi, vjere, seksualne orijentacije, pripadnosti nacionalnoj manjini, invalidnosti ili po bilo kom drugom osnovu;

Sporazumjele su se kao što slijedi:

ODJELJAK I

OPŠTE ODREDBE

Član 1.

1. Ovaj Sporazum reguliše pristup visokom obrazovanju i prijem na studije na akreditovanim javnim visokoobrazovnim ustanovama Strana u svrhe sticanja prava na studiranje u svakoj od Strana. Prava na besplatno obrazovanje, na smještaj i stipendiju regulišu se u skladu sa zakonodavnim okvirom svake Strane.

2. Strane su saglasne da će kandidatima iz ostalih Strana omogućiti pristup i prijem na svoje javne visokoobrazovne ustanove po kriterijumima pristupa i prijema koji su isti ili ekvivalentni kriterijumima koji se primjenjuju na kandidate iz Strane prijema.

Član 2.

1. Ovaj Sporazum se odnosi na sve nivoe visokog obrazovanja.
2. Ovaj Sporazum ne dovodi u pitanje i ne derogira bilo koje prethodne dogovore, praksu ili sporazum između dvije ili više Strana koji je korisniji za imaoce odgovarajućeg srednjoškolskog obrazovanja i visokoobrazovnih kvalifikacija i ne predstavlja prepreku za uspostavljanje takvih dodatnih dogovora, prakse ili sporazuma.

Član 3.

U svrhe ovog Sporazuma, sljedeći izrazi imaju značenje kao što slijedi:

- a) Izraz 'Pristup visokom obrazovanju' odnosi se na pravo kvalifikovanih kandidata da konkurišu i budu uzeti u obzir za prijem u visoko obrazovanje;
- b) Izraz 'Prijem na studije' odnosi se na čin prijema ili sistem kojim se kvalifikovanim kandidatima dozvoljava da prate studije u datoj visokoobrazovnoj ustanovi i/ili programu;
- c) Izraz 'Visokoobrazovne ustanove' (VOU) odnosi se na akreditovane javne ustanove visokog obrazovanja na Zapadnom Balkanu, čiju listu utvrđuje Zajednička komisija za priznavanje kvalifikacija u oblasti visokog obrazovanja u šest ekonomija Zapadnog Balkana;
- d) Izraz 'Strana sticanja' odnosi se na stranu u kojoj je student stekao kvalifikacije;
- e) Izraz 'Strana prijema' odnosi se na stranu u kojoj student želi da se upiše na VOU.
- f) Izraz 'Kriterijumi ekvivalentnog pristupa visokom obrazovanju i prijema na studije' odnosi se na sve kriterijume predviđene pravnim okvirom Strane prijema.

Član 4.

Odredbe ovog Sporazuma ne podrazumijevaju bilo kakvo izuzeće ili povlašćeni tretman u odnosu na trenutno važeće zakonodavstvo o dozvoli boravka u Stranama.

Član 5.

Ukoliko su za prijem na određeni studijski program visokog obrazovanja neophodne specifične kvalifikacije ili postignuće iz jednog ili više specifičnih predmeta, kandidati iz ostalih Strana potpisnica ovog Sporazuma ispunjavaju te kriterijume pod uslovima koji odgovaraju uslovima koji važe za kandidate iz Strane prijema.

Član 6.

1. Ukoliko je prijem na studijske programe visokog obrazovanja ograničen, izbor kandidata iz ostalih Strana potpisnica ovog sporazuma sprovodi se u skladu sa pravilima koja su ista ili ekvivalentna pravilima koja se primjenjuju na kandidate iz Strane prijema. Strane stoga nastoje da primjenjuju pravila prijema koja kandidatima iz ostalih Strana potpisnica ovog sporazuma obezbjeđuju, u najvećoj mogućoj mjeri, jednaki status kao kandidatima iz Strane prijema.
2. Ugovorne strane pružaju informacije o studijskim programima na različitim visokoobrazovnim ustanovama u cijelom regionu Zapadnog Balkana.

ODJELJAK II

PRIZNAVANJE SREDNJOŠKOLSKIH KVALIFIKACIJA U SVRHE PRISTUPA VISOKOM OBRAZOVANJU I PRIJEMA NA STUDIJE

Član 7.

1. U svrhe pristupa i prijema u visoko obrazovanje, Zajednička komisija za pristup visokom obrazovanju i prijem na studije na Zapadnom Balkanu, predviđena članom 8 Sporazuma, revidira i usaglašava zajedničku listu srednjoškolskih ustanova.
2. Svaka Strana priznaje kvalifikacije koje izdaju ostale Strane ukoliko ispunjavaju opšte uslove za pristup visokom obrazovanju u tim Stranama u svrhe pristupa programima koji pripadaju njenom sistemu visokog obrazovanja, osim kada se može utvrditi postojanje značajnih razlika u pogledu opštih uslova pristupa. Značajna razlika se mora detaljno obrazložiti u rješenju.
3. U slučaju kada kvalifikacija omogućava pristup samo specifičnim vrstama ustanova ili programa visokog obrazovanja u Strani u kojoj je kvalifikacija stečena, svaka druga Strana imaocima takvih kvalifikacija omogućava pristup sličnim specifičnim programima u ustanovama koje pripadaju njenom sistemu visokog obrazovanja, osim kada se može utvrditi postojanje značajnih razlika u pogledu uslova pristupa. Značajna razlika se mora detaljno obrazložiti u rješenju.
4. Kada prijem na određeni visokoobrazovni program pored opštih uslova pristupa u Strani prijema zavisi od ispunjavanja specifičnih uslova, javne visokoobrazovne ustanove u Strani prijema mogu da nametnu takve specifične uslove i imaocima kvalifikacija iz ostalih Strana ili da ocijene da li kandidati sa kvalifikacijama iz ostalih Strana već ispunjavaju ekvivalentne specifične uslove.
5. U slučaju kada, u datoj Strani, uvjerenje o završenoj srednjoj školi omogućava pristup visokom obrazovanju isključivo uz uslov polaganja dodatnih kvalifikacionih ispita, ostale Strane mogu pristup usloviti takvim zahtjevima ili ponuditi neku drugu mogućnost za ispunjavanje dodatnih uslova u okviru svojih obrazovnih sistema.
6. Kada, u datoj Strani, uvjerenje o završenoj srednjoj školi omogućava pristup visokom obrazovanju isključivo uz uslov polaganja dodatnih kvalifikacionih ispita, ostale Strane mogu pristup usloviti takvim zahtjevima pri čemu mogu omogućiti pohađanje časova ali ne i polaganje ispita ili ponuditi neku drugu mogućnost za ispunjavanje dodatnih uslova u okviru svojih obrazovnih sistema.
7. Prijem u datu javnu visokoškolsku ustanovu može se usloviti time da kandidat treba da pokaže da ima dovoljne kompetencije iz jednog ili više jezika na kojima se izvodi nastava na datoj visokoobrazovnoj ustanovi, ili iz drugih specifikovanih jezika.

8. Postupak priznavanja kvalifikacija srednjoškolskog obrazovanja u svim Stranama, uključujući rezultate završnog ispita na kraju srednje škole, i/ili rezultate maturalnog ispita, traje najviše 30 (trideset) dana.

9. Kada se postupak priznavanja ne može završiti u roku od 30 dana, student može da se prijavi za upis u VOU uz potvrdu nadležnog organa da je postupak priznavanja srednjoškolske kvalifikacije u toku. Ovaj dokaz treba da važi samo 30 dana. Na dan prijema, student treba da pokaže rješenje nadležnog organa o priznavanju srednjoškolske kvalifikacije.

Član 8.

1. Zajednička komisija za pristup visokom obrazovanju i prijem na studije na Zapadnom Balkanu (Zajednička komisija) osniva se na osnovu ovog Sporazuma sa zadatkom da organizuje, koordiniše i prati aktivnosti vezane za sprovođenje ovog Sporazuma.

2. Zajednička komisija u svom sastavu ima najviše 3 predstavnika svake Strane ovog Sporazuma.

3. Sve odluke Zajedničke komisije donose se saglasnošću svih Strana.

4. Zajednička komisija donosi svoj poslovnik o radu.

5. Zajednička komisija sastaje se najmanje dva puta godišnje.

ODJELJAK III

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 9.

1. Ovaj Sporazum podliježe ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju shodno uslovima predviđenim relevantnim zakonodavstvom Strana. Zvanično obavještenje o ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju deponuje se kod Depozitara.

2. Ovaj Sporazum stupa na snagu tridesetog dana od dana deponovanja trećeg zvaničnog obavještenja o ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju za one Strane koje su deponovale svoje zvanično obavještenje o ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju.

3. Za svaku Stranu koja svoje zvanično obavještenje o ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju deponuje nakon datuma deponovanja trećeg zvaničnog obavještenja o ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju, ovaj Sporazum stupa na snagu tridesetog dana od dana kada ta Strana deponuje svoje zvanično obavještenje o ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju.

4. Sjeverna Makedonija nastupa kao Depozitar i obavještava sve Strane o obavještenjima primljenim u skladu sa ovim članom i bilo kojim drugim aktu ili obavještenju u vezi sa ovim Sporazumom.

Član 10.

Strane su saglasne da će eventualne sporove koji proisteknu iz primjene ovog Sporazuma rješavati Zajednička komisija.

Ovaj Sporazum može se mijenjati jedino uz pisanu saglasnost svih Strana pribavljenu u postupku koji je isti kao postupak za zaključivanje ovog Sporazuma.

Član 11.

Ukoliko se jedna Strana povuče iz ovog Sporazuma, Sporazum prestaje da važi samo u odnosu na tu Stranu u roku od 30 dana od dana predaje obavještenja o tome kod Depozitara.

Ovaj Sporazum sačinjen je na engleskom jeziku u jednom izvorniku, koji ostaje u posjedu Depozitara. Svaka Strana dobija po jedan ovjereni primjerak Sporazuma.

Sačinjeno u Briselu na dan 14. oktobar 2024. godine

Član 3

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore – Međunarodni ugovori”.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o potvrđivanju Sporazuma o pristupu visokom obrazovanju i prijemu na studije na Zapadnom Balkanu sadržan je u odredbi člana 81 stav 2 tačka 17 Ustava Crne Gore, kojom je propisano da Skupština Crne Gore potvrđuje međunarodne ugovore.

II. OCJENA STANJA MEĐUNARODNIH ODNOSA I CILJ DONOŠENJA ZAKONA

Ovaj Sporazum je dio šire regionalne inicijative za jačanje saradnje između država Zapadnog Balkana u oblasti visokog obrazovanja. Njegov cilj je olakšavanje pristupa i prijema studenata iz različitih država u javne visokoobrazovne institucije, čime se promoviše akademska mobilnost i integracija u evropski obrazovni prostor.

III. OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU MEĐUNARODNIM UGOVOROM

Prva i osnovna tema koju uređuje Sporazum jeste omogućavanje jednakih uslova za studente iz svih država potpisnica prilikom upisa na visokoobrazovne ustanove. To znači da će studenti iz jedne države moći da konkurišu za upis na javne univerzitete i visoke škole u drugim državama potpisnicama pod istim ili ekvivalentnim uslovima kao i domaći kandidati. Time se smanjuju administrativne prepreke i poboljšava dostupnost visokog obrazovanja u regionu.

Drugo ključno pitanje koje Sporazum reguliše jeste priznavanje srednjoškolskih kvalifikacija u svrhu nastavka obrazovanja. Svaka država potpisnica obavezuje se da će priznavati diplome i kvalifikacije stečene u ostalim državama članicama, osim u slučajevima kada postoje značajne razlike u obrazovnim standardima. Na ovaj način se studentima omogućava lakši prelazak iz jedne obrazovne institucije u drugu, bez dodatnih birokratskih procedura ili dugotrajnih nostrifikacija diploma.

Treća važna oblast koju ovaj međunarodni ugovor uređuje jeste osnivanje Zajedničke komisije za pristup visokom obrazovanju i prijem na studije. Ova komisija ima zadatak da nadgleda sprovođenje Sporazuma, usklađuje zajedničke liste priznatih obrazovnih institucija i razmatra eventualne sporove ili izazove u njegovoj primeni. Komisija se sastoji od predstavnika svake države potpisnice i redovno se sastaje kako bi pratila efikasnost primene Sporazuma i predlagala eventualne izmene.

Pored ovih osnovnih oblasti, Sporazum se bavi i dodatnim aspektima, kao što su transparentnost prijemnih procedura, obaveza država da obezbede informacije o dostupnim programima studiranja, kao i mogućnost daljeg razvoja zajedničkih studijskih programa između visokoškolskih ustanova iz različitih država potpisnica. Takođe, jasno se definiše da ovaj Sporazum ne može derogirati postojeće bilateralne ili multilateralne sporazume ako oni pružaju dodatne pogodnosti studentima.

IV. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Implementacija Sporazuma ne zahtijeva značajna dodatna finansijska sredstva jer se oslanja na postojeće obrazovne institucije i administrativne kapacitete.

V. POTREBA USAGLAŠAVANJA UNUTRAŠNJIH PROPISA

Donošenje ovog zakona ne nameće potrebu usaglašavanja unutrašnjih pravnih propisa.

VI. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Hitno donošenje zakona (shodno članu 151 Poslovnika Skupštine Crne Gore) opravdano je potrebom da se studenti što pre uključe u sistem koji omogućava slobodan pristup obrazovanju širom Zapadnog Balkana.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA	Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija
NAZIV PROPISA	Prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o pristupu visokom obrazovanju i prijemu na studije na Zapadnom Balkanu

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?
- Imajući u vidu značaj slobodnog kretanja ljudi, sa ciljem olakšanja pristupa i prijema za svršene srednjoškolce i studente koji žele da započnu studije na javnim visokoobrazovnim ustanovama svake od Strana. U tom cilju će se regulisati pristup visokom obrazovanju i prijem na studije na akreditovanim javnim visokoobrazovnim ustanovama Strana u svrhe sticanja prava na studiranje u svakoj od Strana. Prava na besplatno obrazovanje, na smještaj i stipendiju regulišu se u skladu sa zakonodavnim okvirom svake Strane.
- Nepostojanje propisa će prouzrokovati nemogućnost da naši studenti, mladi istraživači usavršavaju svoja znanja i vještine, da podižu svoje profesionalne kapacitete, da obrazovne institucije direktno sarađuju, razvijaju zajedničke programe i seminare, kao i razmjenjuju primjere dobre prakse.
- Oštećeni subjekti bi u ovom slučaju bili studenti, nastavni kadar, institucije visokog obrazovanja, naučnici, istraživači, itd.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.
- Potpisivanje ovog Sporazuma će poboljšati postojeće veze između ekonomija Zapadnog Balkana i unapređenju međusobne saradnje u relevantnim oblastima. Potpisivanje ovog Sporazuma predstavlja još jednu potvrdu rastuće dinamike radnih kontakata, čiji je cilj unapređenje saradnje u oblasti obrazovanja, te osnaživanje sveukupnih odnosa ekonomija Zapadnog Balkana.
- Aktivnosti predviđene ovim Sporazumom su u potpunosti u skladu sa prioritetima resora u oblasti obrazovanja, posebno u vezi sa internacionalizacijom crnogorskog obrazovnog sistema kroz mobilnost studenata i nastavnog osoblja.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?
- Sporazum, na osnovu principa jednakosti i uzajamne koristi u zakonskom okviru i

važećim zakonima i propisima ekonomija Zapadnog Balkana, predstavlja zajedničku spremnost na jačanje saradnje u oblasti obrazovanja.

- Ne postoji druga opcija zvaničnog regulisanja ovog pitanja, osim donošenja Sporazuma, jer se na ovaj način jasnije i detaljnije propisuju aktivnosti za unapređenje saradnje u gorenavedenoj oblasti.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Sporazumom su definisani načini unapređenja saradnje u oblasti obrazovanja u okviru važećeg nacionalnog zakonodavstva ekonomija Zapadnog Balkana.
- Sporazum će imati direktni pozitivni uticaj na obrazovni sistem u Crnoj Gori, sa posebnim fokusom na omogućavanje studiranja čime se kreira mogućnost da stiču nova znanja, usavršavaju postojeća i stiču profesionalne vještine. Na ovaj način obrazujemo kadar koji će biti u prilici da daje doprinos razvoju svojih sredina, a time i ukupnom prosperitetu Crne Gore.
- Sporazum neće imati negativnih uticaja.
- Sporazumom se ne podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Donošenjem ovog Sporazuma neće se uticati na biznis barijere.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proistići finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.
- Za realizaciju Sporazuma nije potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva u budžetu Crne Gore. Ona su obezbijedena u budžetu za tekuću godinu – Program

19 035 Visoko obrazovanje, Potprogram 19 035 001 – Politike visokog obrazovanja, Aktivnost 19 035 001 001 Donošenje politika u oblasti visokog obrazovanja (431-2 Transferi obrazovanju). - Implementacijom Sporazuma ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze. - Zaključivanje Sporazuma ne zahtijeva izmjenu važećih ili donošenje novih propisa. - Implementacijom Sporazuma se neće ostvariti prihod za budžet Crne Gore.
6. Konsultacije zainteresovanih strana - Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertna podrška i ako da, kako. - Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije). - Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.
- Nije korišćena eksterna ekspertna podrška. - Program je usaglašen kroz komunikaciju ministarstava ekonomija Zapadnog Balkana koja su zadužena za obrazovanje, diplomatskim putem.
7: Monitoring i evaluacija - Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa? - Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi? - Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva? - Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?
- Ne postoje potencijalne prepreke za primjenu Sporazuma. - Glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva u oblasti obrazovanja su: broj studenata koji studiraju u drugim ekonomijama Zapadnog Balkana. - Za monitoring i evaluaciju primjene propisa biće zaduženo Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija Crne Gore i druga ministarstva koja su nadležna za oblast obrazovanja ekonomija Zapadnog Balkana

Datum i mjesto
24.02.2025. godine
Podgorica

Starješina

prof. dr Anđela JAKŠIĆ STOJANOVIĆ

Anđela Jakšić Stojanović